

Abay Kunanbayevin şeir yaradıcılığı

Eşqanə Babayeva

Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu. Azərbaycan.

E-mail: eshqane@mail.ru

<https://orcid.org/0000-0002-4934-4168>

Annotasiya. Qazax ədəbiyyatının banisi olan Abay şair, yazıçı, mütəfəkkir, eyni zamanda dövlət xadimi kimi tanınır. O, eyni zamanda gözəl tərcüməçi idi. Lermantov, Puşkin, Krılov, Miskeviç, Polonski kimi şairlərin şeirlərini qazax dilinə tərcümə etmişdir. Abayın poeziyası olduqca rəngarəngdir. Onun həm kəskin-tənqidi satirik, həm də, əxlaqi-didaktik şeirləri var. O, bir-birindən gözəl sevgi şeirləri də qələmə almışdır. Onun yaradıcılığında peyzaj lirikası xüsusi yer tutur. Məqalədə, şairin şeir yaradıcılığında bəhs edilmiş, şeirləri ideya-məzmun baxımından qruplaşdırılaraq təhlil edilmişdir.

Açar sözlər: Qazax ədəbiyyatı, Qazax poeziyası, Abay

<http://dx.doi.org/10.29565.cls.008>

Məqaləyə istinad: Babayeva E. (2020). *Abay Kunanbayevin şeir yaradıcılığı*. “Müqayisəli ədəbiyyatşünaslıq”, № 2, səh. 81-87

Məqalə tarixçəsi: göndərilib – 14.10.2020; qəbul edilib – 26.10.2020

Poetry of Abay Kunanbayev

Eshqane Babayeva

Doctor of Philosophy in Philology

Institute of Literature named after Nizami Ganjavi of ANAS. Azerbaijan.

E-mail: eshqane@mail.ru

<https://orcid.org/0000-0002-4934-4168>

Abstract. Abay, the founder of Kazakh literature is known as a poet, writer, thinker and statesman. He was also a wonderful translator. He translated poems of such poets as Lermantov, Pushkin, Krylov, Miskevich, Polonsky into Kazakh. Abay's poetry is very colorful. He has both sharply satirical and didactic poems. He also wrote beautiful love poems. The lyrics of nature have a special place in his work.

In this article is discussed the poet's poetry and is analyzed his poems in terms of ideas and content.

Keywords: Kazakh literature, Kazakh poetry, Abay

<http://dx.doi.org/10.29565.cls.008>

To cite this article: Babayeva B. (2020) *Poetry of Abay Kunanbayev*. “Comparative Literature Studies”, Issue II, pp. 81-87

Article history: received – 14.10.2020; accepted – 26.10.2020

Giriş / Introduction

Qazax ədəbiyyatının qüdrətli nümayəndələrindən biri ictimai-siyasi xadim, şair Abay Kunanbayev (1845-1904) (əsl adı İbrahim), ümumtürk ədəbiyyatında mühüm yer tutur. Onun 200-dən çox şeiri, 3 dastanı və “Qara sözlər” adlı nəsihətnaməsi var. Abay eyni zamanda gözəl tərcüməçi

idi. O, Lermantov, Puşkin, Kırlov, Miskeviç, Polonski kimi böyük şairlərin şeirlərini qazax türkcəsinə çevirmişdir.

XIX əsr qazax poeziyasında özünəməxsus yer tutan Abay Kunanbayev, ədəbiyyat aləminə sevgi şeirləri ilə gəlmişdir. Mənbələrdən onun bir müddət yazdığı şeirləri gizlətdiyini, hətta əsərlərini başqalarının adıyla xalqa təqdim etdiyini oxuyuruq [5, s.20]. Tədqiqatçı Turan Teymurov Muxtar Aezovun “Abay” romanına həsr etdiyi dissertasiya işində bu məsələyə toxunaraq yazır: “Bunun əsas səbəblərindən biri ilk növbədə onun mənsub olduğu tayfanın oxumağa, oynamağa fərqli münasibətindən irəli gəlirdi. Doğrudur, Abayın tayfası da oxumağı, oynamağı, akınları, onların ifasını xoşlayırdı, hətta nənəsi, anası xalq mahnılarının mahir bilicilərindən idi. Sadəcə olaraq tayfanın rəhbərləri akınlığı aşağı təbəqənin nümayəndələrinə xas yaradıcılıq sayırdılar. Abayın Sabırbayın auluna xüsusi münasibət bəsləməsinin, Kuandık kimi xalq mahnılarının və oyunlarının bilicisi ilə dostluğunun bir səbəbi də bununla bağlı idi” [5, s.17]. Beləliklə, bir müddət imzasını, şairliyini gizləyən İbrahim 1886-cı ildə yaratdığı “Yay” adlı əsərinə öz imzasını qoydu. İbrahim anasının ona verdiyi ayamanı təxəllüs seçdi: Abay [1, s.7]. Qeyd edək ki, “Abay” sözünün mənası “nəzakətli, mehriban” deməkdir.

Çar Rusiyasının ən ağır siyasi rejimi dövründə yazıb-yaradan Abayın şeirləri xalq arasında sürətlə yayılaraq sevgiyə oxunur. Ərəb-fars dillərini incəliyinə qədər bilən Abay, rus və Qərb ədəbiyyatını dərinləndirən öyrənmiş, Qərb-Şərq qaynaqlarından bəhrələnərək qazax mədəniyyətini tərənnüm etmişdir. Müasir qazax ədəbiyyatının qurucularından olan Abay Kunanbayev qazax ədəbiyyatına yeni səs, yeni nəfəs gətirmiş, bir sözlə, ideya-məzmun, üslub baxımından bir çox yeniliklərə imza atmışdır.

Abay poeziyası olduqca rəngarəngdir. Onun yaradıcılığında gənclik, eşq, təbiət, ölüm mövzularıyla yanaşı, dostluq, din, fəlsəfə, cəhalətin tənqidi kimi dərin ictimai-siyasi, fəlsəfi məzmunlu şeirlər geniş yer tutur. Şairin ictimai-siyasi xarakterli şeirlərini ideya-məzmun baxımından tənqidi-satirik və əxlaqi-didaktik deyə iki qrupa ayıra bilərik. Ölkənin ictimai-siyasi həyatıyla yaxından maraqlanan Abay haqsızlıqlara susmur, cəmiyyətdə baş verən hərcmərclikləri, özbaşınalıqları şeirlərində dilə gətirərək, səbəbkarları tənqid atəşinə tutur. O, yeri gəldikcə, tayfa başçıları, öndərlər haqqında da fikirlər irəli sürərək, əsl lider necə olmalıdı probleminə toxunur. Şair “Nurun varsa gövdəndə” şeirini bu məsələyə həsr etmişdir. Şairə görə, tənində nuru olmayan insan, mənən bir ölü deməkdir, onun nə özünə, nə də xalqına faydası ola bilməz. Şair eyni zamanda qazax xalqının birliyi, diriliyi üzərində duraraq, buna mane olan elementlərə diqqət yetirir. “Səbirsiz, arsız, tənbel” misrasıyla başlayan şeirində səbirsizlik, arsızlıq, yalançılıq, təkəbbürlülük kimi mənfi məziyyətlər tənqid atəşinə tutulur. Bu problem şairin demək olar ki, bütün poeziyasının leytmotivini təşkil edir. O, tünd boyalarla hər cür iyrencliyə əl atıb, rüşvət verib hakimiyyətə gələn tayfa başçılarını ifşa edir:

*Sözündə, işində yararsız axmaq,
Vəhşi iştahalı, ağıldan uzaq –
Belə qəhrəmanı bizim günlərin
Başçılıq eləyir sənə, ey qazax! [1, s.10]*

Cəmiyyətdəki qüsurları, haqsızlıqları, özbaşınalıqları bütün çılpalığı ilə göstərən Abay, nümunədən görüldüyü kimi, çəkinmədən ən tünd boyalarla bu tipləri təsvir edir. Ümumiyyətlə, onun poeziyasında qazax xalqının qəbilə-tayfa quruluşunun çürük ənənələri, feodal patriarxal düşüncə tərzinin meşşanlılığı, məmur özbaşınalığı, bir sözlə, sistemin bütün eybəcərlikləri ən kəskin xətlərlə ifşa olunur. Varlı-kasib arasında təbəqələşmə, kasib xalqın ağır güzəranı, harınlamış bəylərin, ağaların həyat tərzii ziddiyyətlər müstəvisində əks olunur:

*Mal-qaranı qoruyub firavan gün sürür bay
Onunu bağışlayıb, o saxlayır yüzünü.
Tamahı çox itidir, başqasından alır pay,
Heç doyan görmüsənmi varlıların gözünü [1, s.27].*

Şairin, “Ey mənim qazaxlarım, məzlum zavallı xalqım!” misrasıyla başlanan şeirində cəmiyyətin bu gedişatına üsyan edən vətənpərvər şair qəlbinin iztirablarını görürük. Ümumiyyətlə, Abay yaradıcılığında cəhalət, geridəqalmışlıq, mövhumatın tənqidi, sosial bərabərsizlik kimi mövzular geniş yer tutur.

Onun poeziyasında əxlaqi-didaktik şeirlər də üstünlük təşkil edir. Xüsusi ilə gənclərə həsr etdiyi şeirlərdə bu motiv daha güclüdür. Ömrünün son illərində qələmə aldığı, “Ölsəm, yerim boş qalmayacağı” şeiri bu baxımdan əhəmiyyət kəsb edir.

*Ölsəm, yerim qara torpaq nəmlənməzmi?
Sivri dil bir utangaç qıza dönüşməzmi? [3, s.366]*

Misralarıyla başlayan şeirdə, şairin keçmiş günlərə həsrəti, nostalji duyğuları qeyd edilmiş, daha sonra isə maarifpərvər gəncliyə inam notları əks olunmuşdur. Ümumiyyətlə, onun bütün poeziyasında istər satirik, istərsə də əxlaqi-didaktik xarakter kəsb etsin, hər bir şeirində qazax xalqına dərin sevgi, humanizm, vətənpərvərlik, ədalət və mərhəmət kimi duyğular mühüm yer tutur.

Bu şeirlərdə qazax gəncliyinə müraciət, gənclərə nəsihət geniş vüsət qazanır. Şairin “Dəliqanlılar” şeiri bu baxımdan maraq doğurur:

*Akıl gərək, iş gərək, mizac gərək,
Ər utanır iş yapmaz, olsa zirək.
...
Birini “əndamı var” deyər sevmə,
Yanmaya həvəsli nəfsin peşindən getmə!
Qadın gözəl olmaz əndamıyla
Mizacına baxmadan, könül vermə! [3, s.52]*

Şeir boyunca, gənclərə məsləhət verən şair, zahiri gözəlliyin deyil, mənəvi gözəlliyin önəmindən bəhs edir, gəncliyin öteri olduğuna diqqət çəkərək, gəncləri daha əhəmiyyətli, faydalı işlərə səsləyir. Başqa bir şeirində isə dövrün gənclərinin dilindən nadanlığı, cahilliyi tənqid edərək, göstərir ki, ilk növbədə insan özünü inkişaf etdirməli, biliklərə sahib olmalıdır:

*Yazı yazdıq,
Məktub aldıq,
Azad olduq, molladan
Yarım-yamalaq oxumaqdan
Nə fayda qazandıq,
Qaldıqdan sonra böylə nadan?
Baha biçilməz gənclik;
Təcrübəsizlik,
Aldandıq [3, s.204].*

Şair, gənclərə öyüd-nəsihət verərək yalan, ikiüzlülük, lovğalıq kimi mənfi məziyyətləri tənqid edərək onları zəhmətə, elmə, biliyə səsləyir:

*Adam olmaq istəsən,
Beş şeyi ayaqla keç,
Beşinisə ara, seç.
Yalan, riyə, işsizlik,
Lovğalıq və acı dil –
Beş düşməndir sənə, bil.
Ağıl, zəhmət, xoş qılıq,*

*Təvazö və yaxşılıq –
Beş yaxın dostdur sənə [1, s.27].*

Abaya görə, gələcək gəncliyin əlindədir, qazax xalqının inkişafı isə elmlə gənclərin yetişməsinə bağlıdır. Buna görə də şair gəncləri xalqa xidmət etməyə, “məndən bu qədər” demədən, yorulmadan sonuna qədər elmlə məşğul olmağa, xalqın rifahını təmin etməyə çağırır:

*Əllərimi vaxtından gec uzatdım qabağa,
Bu məhrum qalışımın günahkarı kim
Əllərimi tam açsam gəlişirmiydim? [1, s.24]*

Bu fikirlər, Abayın aşağıdakı şeir nümunəsində də real tablolarla öz əksini tapır. Şair ömrünü yelə vermiş lirik qəhrəmanın dilindən, keçirdiyi peşmançılığı ifadə edir:

*Elmi olan kəsləri xoşbəxt gördüm həyatda,
Gəncliyimdə bu fikri yelə verdim həyatda.
Böyüyəndə bu fürsət əlimdən uçdu quştək,
Dalınca cumdumsa da, qaldım bu meydanda tək.
Mənim nadanlığıma səbəb kimdir, deyin kim?!
Oxusaydım, qəmlərə tutulmazdı ürəyim [2, s.24].*

Ötən günlərin həsrəti şairin “Ey gənclik atəşim hardasan söylə” mirlərləri ilə başlayan şeirində də ehtiva olunur. Beləliklə, hər şeyin öz vaxtında olduğunu vurğulayan şair, gəncləri gələcəyə mükəmməl şəkildə hazırlamaq üçün onları pis vərdislərdən qurtulmağa, faydalı işlərlə məşğul olmağa çağırır. Bu vəsillə “onların hələ ləkələnməmiş ruhlarına gözəl xislətlər qazandırmalıyıq” deyərək, bu missiyanı layiqincə yerinə yetirir. Hətta şeirlərini də bu məqsədlə yazdığını etiraf edir:

*Mən şeir yazmıram ki, əylənsinlər nadanlar,
Yalan əfsanələrlə tovlamıram başları.
Şairin özü kimi hələ cavan adamlar –
Mənim şeirlərimdən bir şey öyrənsin bəri [1, s.62].*

Gəncliyin olduqca qısa bir an olduğunu vurğulayan şair, “Baharda cücərən körpə ot, görən / Bilirmi ömrünün qısalığını?” – deyərək özünü qışdan, çovğundan xəbərsiz təzətər otlara bənzədir. Onun yaradıcılığında ömrün faniliyi, ölüm müəmması dərin fəlsəfi-məzmun kəsb edir.

*Mən də bir gün bircə ovuc nəm torpağa dönəcəyəm.
Dilim iti, ruhum çilgün... [1, s.130]*

– misralı şeiri “Neynim axı, öləcəyəm” düşündürücü ritorika üzərində qurulmuşdur. Qeyd edək ki, Abay əvvəlcə böyük oğlunu, sonra isə zərif ruhlu şair olan kiçik oğlunu itirmiş, bu itki dərin ruh düşgünlüyü lirikasına da sirayət etmişdir. Görkəmli alim Pənah Xəlilov bu məsələyə toxunaraq yazır ki, fiziki və mənəvi cəhətdən sarsılan şair bu şəxsi faciədən sonra qəddini düzəldə bilməyib 1904-cü ildə kiçik oğlunun ölümündən qırx gün sonra vəfat etmişdir [1, s.8]. Şairin, “Gəlinim Məhişə başsağlı”, “Məhişin ağısı” kimi şeirləri oğlunun ölümünə həsr olunmuşdur.

Onun şeir yaradıcılığında bu mövzularla yanaşı, peyzaj lirikası da dərin fəlsəfi, psixoloji məzmunu ilə diqqəti cəlb edir. İlin dörd fəslinə həsr etdiyi “Yaz”, “Payız”, “Qış”, “Yay” şeirləri bu baxımdan maraqlıdır. Məsələn, şair, “Qış” şeirində qışı ağ qiyafətli, ağ saqqallı bir ixtiyara bənzədir. İxtiyarın xarici görünüşü, qocalıb əldən düşməsi, ağ geyimdə olması, ətrafı ağ yorğana bürüyən qış fəslə ilə həmahəng verilir. Bəyazlıq və səssizlik hər iki obrazın ortaq xüsusiyyəti olaraq göstərilir:

*Yenə qarı səpələyə-səpələyə gəlir qış,
Çəkib şaxta qılincını, hücum edir boranla.
Ağ kürk geymiş, saç-saqqalı gümüş kimi ağarmış...
Doldurubdur xurcununu fırtınayla, tufanla [1, s.45].*

Bu psixoloji ovqat şairin digər təbiət şeirlərində də özünü göstərir. Peyzaj lirikası lirik qəhrəmanın əhval-ruhiyəsini özündə təcəssüm etdirir. Bu bənzətmə şairin “Amma bir səs gəlir: “Öyünmə, insan! / Sənin də qışın var – qocalacaqsan” [1, s.129] misralarında da ifadə olunur. Lirik qəhrəmanın psixoloji ovqatının təbiət hadisəsiylə paralellik təşkil etməsi aşağıdakı şeir parçasında da izlənilir:

*Artıq gəlib çatdı payızım mənim,
Payız öz yolundan qalarmı məgər?
Mayın həsrətiylə yanır bədənim,
Kim mayı geriyyə qaytara bilər?
Çoxunun qəlbində əbədi qar var, –
Novruzgüllü çiçək açarmı qarda? [1, s.103]*

Gördüyümüz kimi, bu şeirlər təkəcə axıcı dil-üslubu ilə deyil, sənətkarlıq xüsusiyyətləri, məharətlə istifadə edilmiş təşbeh və istiarələri ilə də diqqəti cəlb edir. Ümumiyyətlə, Abay, şeirlərində təkəcə gözəl təbiət mənzərəsini canlandırmaq kifayətlənməmiş, bu obrazın fonunda lirik qəhrəmanın əhval-ruhiyyəsini, çox vaxtı isə daha geniş ictimai-siyasi, fəlsəfi məzmun qazandıraraq qazax xalqının həyat tərzini, adət-ənənəsini, qışa hazırlığını, hətta sosial problemlərini, iqtisadi çətinliklərini əks etdirmişdir. O, bu mövzuya həsr etdiyi şeirlərin birində, soyuqlar düşəndə kasıbların bumbuz evdə odunsuz-ocaqsız qalmasını, acınacaqlı güzəranını “Fakir yürür durmadan baxar mala / Odunu yox davamlı yakmaya” [3, s.108] misralarıyla canlandırır. Abayın, “Yaz” şeirində isə oyanan təbiət və işə-gücə, əkin-biçinə qaçan qazax xalqının həyat təzi, əməksevərliyi, coşqusu real boyalarla əks olunur. Vətən torpağının dağına-daşına vurğun olan şairin poeziyasında qazax aullarının köçəri həyat təzi, adət-ənənəsi müxtəlif çalarlarla öz ifadəsini tapır. Xalqına, milli-mənəvi dəyərlərinə bağlı olan şair, əsərlərində xalq ədəbiyyatı elementlərinə də geniş yer verərək, bu ənənələri yaşatmağa, gələcək nəsillərə ötürməyə çalışır. Qədim qazax musiqi aləti “Dombıra” haqqında şeiri bunun bir nümunəsidir.

Abayın poeziyasında kəskin satirik və ya əxlaqi-didaktik şeirlərlə yanaşı, dərin lirizmi ilə seçilən sevgi şeirləri də mühüm yer tutur. Professor E.Quliyev, şairin poeziyasından bəhs edərkən yazır ki, “Hər şeydən əvvəl bu sənət öz ictimai səciyyəsi ilə seçilsə də, lirik duyğuların ifadəsi poeziya keyfiyyəti kimi yaradıcılığında diqqətdən kənarında dayanmır. İstər məhəbbət, istər təbiət, istərsə də avtobioqrafik səciyyə daşıyan şeirlərində poetik hisslərin yüksək tərənnümü özünü göstərir” [4, s.384]. Bu şeirlərdə, həssas, incə ruhlu şairin “lirik mən”ini görür, sevən qəlbini çirpinişlərini hiss edirik:

*Bəzən dəlicə könül, kor olası
Eşq ararkən həyəcan duyar
“İçəyim” der izzət içkisini,
Üsyankar ürək çoşub daşar... [3, s. 188]*

Və ya:

*Könlümü dindirir yenə məhəbbət,
Eşqsiz yaşamaq nə çətin olur! –
Nələr bəxş eləmir sənə məhəbbət,
Onun ağısı da şərbətin olur [1, s. 85]*

– deyən şair, dahi Nizami kimi, eşqsiz, məhəbbətsiz dünyanı mənasız hesab edir. Onun fikrincə, bu duyğudan məhrum insan heyvandan fərqsizdir. Bu duyğu nə qədər əzab dolu olsa da, onu hiss edə bilmək Allahın bir lütfüdür. Allah da insanı eşqlə yaratmışdır. Abay, “Yaratmış insanı eşq ilə / Sən də, sev Allahı içtənliklə” [3, s.398], eyni zamanda “Allaha gedən yol ağız deyil / arzulu ürək, səmimi qəlb” [3, s.352] misralı şeirlərində bəndə ilə Rəbb arasındakı münasibəti işıqlandırır. Ümumiyyətlə, şairin yaradıcılığında həm ilahi, həm də bəşəri eşq özünəməxsus yer tutur. Onun bu görüşləri Türk dünyasının klassiklərilə paralellik təşkil edir. Yunus, Mövlanə, Füzuli kimi Abaya görə də, eşq könül atəsidir, sevgilisiz dünya isə bir zindana bənzəyir. Aşağıdakı misralarda, lirik qəhrəmanın qəlbini yandıran yar həsrəti lirik boyalarla əks olunmuşdur:

*Kor oldu canım
Günüm sənsiz ya bənim,
Pək bitik halim,
...
Bu bənim fəryadım,
Ulaşsa yarin civarına,
O verir ilacım, varsa [3, s.150].*

Gözəllik aşıqı olan şairin poeziyasında gözəlləmələrə də rast gəlinir. Lirik şair, “Gözümün qarası” adlı şeirdə uzun boylu, qulac saçlı, ağ gərdanlı, incə belli qazax gözəllərini axıcı bir üslubla təsvir edir. Nümunəyə baxaq:

*Geniş alın, gur saç
Ya bir arşın, ya qulac...
Ağ gərdan, qızıl yanaq
Sevdiyim, yüzünü aç! [3, s.216]*

Təsvirlər zamanı, lirik qəhrəmanın psixoloji əhval-ruhiyyəsi, sevgilisinin gözəlliyi qarşısında heyrətlənməsi kimi detallar əsl aşıq obrazını təcəssüm etdirir. Şairə görə, aşıqların dilini yalnız eşq əhli anlaya bilər:

*Eşqin dili sözsüz olur,
Dil söz tutur ki, söz deyə?
Eşq baxışla axıdılır
Bir ürəkdən bir ürəyə [1, s.104].*

Nəticə / Conclusion

Qeyd edək ki, Muxtar Auezov “Abay” romanında şairin həyat yolundan bəhs edərkən, lirik-psixoloji nüanslara da diqqət yetirmiş, əsərdə ictimai-siyasi xadim, incə ruhlu şair, eyni zamanda aşıq Abay obrazı yaratmışdır [5]. Həqiqətən də, lirik ricətli bu şeirlərdə qəlbi eşqlə dolu aşıq-şair Abay obrazını görürük.

Qazax ədəbiyyatında mühüm yer tutan Abay Kunanbayevin şeir yaradıcılığı milli koloriti ilə diqqəti cəlb edir. Şairin poeziyasında həm-ictimai siyasi, həm də əxlaqi-didaktik mövzular aparıcı mövqe tutur. Bütün həyatını qazax xalqının rifahına həsr edən şair, haqsızlıqlar qarşısında susmur, dövrün eybəcərliklərini, ikiüzlülükleri ifşa edərək, kəskin tənqid atəşinə tuturdu. Onu yalnız qazax xalqının rifahı, birliyi düşündürürdü. Elə buna görə də, ağır siyasi rejimin dəmir divarlarına baxmayaraq, Abay, hələ öz dövründə “qazax oğlu” kimi sevgilə, rəğbətlə qarşılanırdı. Abay Kunanbayevin şeir yaradıcılığını tədqiq edərkən, onun bu gün də böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini, toxunduğu mövzularla müasirlik əxz etdiyi qənaətinə gəlirik.

Ədəbiyyat / References

1. Abay / Tərt. ed.: F.Dursunova. Bakı: Mütərcim, 2017.
2. Auezov, M. Abay / M.Auezov, tərc.ed., Ə.Abbasov. Bakı: Azərnəşr, 1954.
3. Kibar, K. Abay Kunanbayev. Şiirleri. Ankara, 2014.
4. Quliyev, E. Türk xalqları ədəbiyyatı. E.Quliyev. Bakı: Conatant empary, 2011.
5. Teymurov, T. Muxtar Auezovun “Abay” romanında epik vüsət və bədii detal: / filol. üzrə fəls. d-ru e. dər. al. üçün təq. ed. Dissertasiya. Bakı, 2015.

Поэзия Абая Кунанбаева**Эшгане Бабаева**

Доктор философии по филологии

Институт Литературы имени Низами Гянджеви. Азербайджан.

E-mail: eshqane@mail.ru

Резюме. Абай считается основателем казахской литературы, а также известен как поэт, писатель, мыслитель и государственный деятель. Он также был замечательным переводчиком. Он переводил стихи таких поэтов, как Лермонтов, Пушкин, Крылов, Мицкевич, Полонский, на казахский язык. Поэзия Абая очень красочная. У него есть как резко сатирические, так и дидактические стихи. Он также написал красивые любовные стихи. Пейзажная лирика занимает особое место в его творчестве.

В этой статье обсуждается поэзия поэта, а его стихи анализируются с точки зрения идей и содержания.

Ключевые слова: казахская литература, казахская поэзия, Абай